

«Antibiotika på 2 sider»

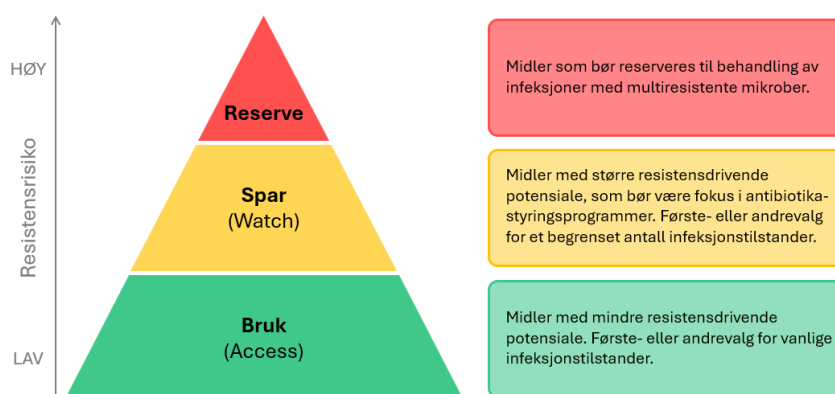
et utvalg av de hyppigst brukte midlene

Virkestoff	Handelsnavn	Adm	Vanligste infeksjonsfokus /bakterier	
Penicilliner				
Førstehåndsmidler, gir lite resistensutvikling. Dosering x4 iv (x6 ved alvorlige infeksjoner, med unntak av piperacillin/tazobaktam) pga tidsavhengig bakteriedrap. Lite toksiske , kan gis til gravide . Kryssallergi : Straksallergisk reaksjon mot ett penicillin betyr oftest allergi mot alle penicilliner.				
Benzylpenicillin	Benzylpenicillin®	IV	Luftveier, hud og bløtvev, sepsis, endokarditt, meningitt (pneumokokker, meningokokker, streptokokker)	
Fenoksymetylpenicillin	Apocillin® Pancillin® Phenoxymethylpenicillin® Weifapenin®	PO		
Ampicillin	Ampicillin®	IV	Urinveier, abdomen, sepsis, endokarditt (enterokokker, E. coli)	
Amoksisicillin	Amoxicillin® Imaxi®	PO		
Pivmecillinam	Penomax® Selexid®	PO	Urinveier (E. coli, Klebsiella)	
Kloxacillin	Cloxacillin®	IV	Hud og bløtvev, bein og ledd, sepsis, endokarditt (gule stafylokokker)	
Dikloksacillin	Dicloxacillin®	PO		
Piperacillin/tazobactam	Piperacillin/ tazobactam®	IV	Abdomen, sepsis (enterokokker, E. coli, Klebsiella, streptokokker, gule stafylokokker)	
Amoksisicillin/klavulansyre	Augmentin®	PO	Urinveier (E. coli, Klebsiella)	
Cefalosporiner				
Dosering x3 (unntak: ceftriaxon doseres x 1-2) Lite toksiske , kan gis til gravide . Kryssallergi til penicilliner: < 1 %. Virker ikke mot enterokokker.				
1. gen	Cefaleksin	Keflex®	PO	Urinveier (E. coli, Klebsiella)
	Cefalotin Cefazolin	Cefalotin® Cefazolin®	IV	Kirurgisk profylakse (gule stafylokokker, streptokokker)
2. gen	Cefuroksim	Cefuroxim® Zinacef®	IV	Luftveier (gule stafylokokker, streptokokker, Haemophilus influenzae)
3. gen	Cefotaksim	Cefotaxim®	IV	Urinveier, luftveier, sepsis, meningitt (E. coli, Klebsiella, streptokokker, pneumokokker, meningokokker)
	Ceftriaxon	Ceftriaxon®	IV	
		Ceftazidim	Ceftazidim®	IV
Karbapenemer				
Lite toksiske, begrenset erfaring med bruk hos gravide . Kan brukes ved penicillin og cefalosporin straksallergi .				
Meropenem	Meropenem®	IV	Alvorlige infeksjoner. Bredt antibakterielt spekter (gram positive, gram negative og anaerobe bakterier). Unntak: hvite stafylokokker	
Ertapenem	Ertapenem® Invanz®	IV	Alvorlige infeksjoner. Bredt antibakterielt spekter (gram positive, gram negative og anaerobe bakterier). Unntak: hvite stafylokokker, Pseudomonas	
Aminoglykosider				
Brukes som regel i kombinasjon med andre midler (penicilliner). Vektbasert dosering. Smalt terapeutisk vindu – bivirkningsrisiko (nefrotoksisitet) – behov for konsentrasjonsmålinger .				
Gentamicin	Gensumycin® Gentamicin®	Urinveier, abdomen, sepsis. Bredt antibakterielt spekter (gram positive og gram negative bakterier).		
Tobramycin	Nebcina®	Virker bedre mot Pseudomonas enn gentamicin.		

Makrolider			
Kan gi forlenget QT-intervall (risiko for arytmi). Effekt mot intracellulære bakterier (kikhoste, mykoplasma).			
Erytromycin	Abbotcin® Ery-Max® Erythromycin®	IV/PO	Luftveier (pneumokokker, Mycoplasma). Alternativ til penicillin ved allergi.
Klaritromycin	Klacid OD® Clarithromycin®	PO	Luftveier, magesår (Mycoplasma, Helicobacter pylori)
Azitromycin	Amzolynic® Azitromax®	IV/PO	Luftveier (Mycoplasma, Legionella)
Kinoloner			
Bivirkningsrisiko: Seneruptur og aortaaneurysme. Kan gi forlenget QT-intervall med risiko for arytmi.			
Ciprofloksacin	Ciprofloxacin®	IV/PO	Urinveier, luftveier, abdomen, proteseinfeksjoner. Bredt antibakterielt spekter (E. coli, Klebsiella, Legionella, Haemophilus influenzae, Mycoplasma, Salmonella) Biotilgjengelighet 70-80 % ved oral tilførsel.
Levofloksacin	Levofloxacin®	PO	Alvorlige infeksjoner (Legionella)
Andre antibiotika			
Vankomycin	Vancomycin®	IV	Kateter-/fremmedlegemeinfeksjoner. Kun effekt mot gram positive bakterier (MRSA, hvite stafylokokker, E. faecium). Smalt terapeutisk vindu – bivirkningsrisiko (nefrotoksisitet) – behov for konsentrasjonsmålinger .
Vankomycin	Vancomycin®	PO	Lokal behandling tarm (C.difficile)
Sulfametoksazol og trimetoprim	Bactrim® Zomylac®	IV/PO	Urinveier, abdomen, luftveier, spesielle indikasjoner Bredt antibakterielt spekter (Pneumocystis)
Klindamycin	Clindamycin® Dalacin®	IV/PO	Alternativ til penicillin ved allergi. Hud og bløtvev, luftveier, nekrotiserende fasciitt (streptokokker, stafylokokker). Toksinhemmende effekt.
Metronidazol	Flagyl® Metronidazol®	IV/PO	Abdomen, tann/kjeve (anaerobe bakterier, C.difficile, Helicobacter pylori). Biotilgjengelighet 100 % ved oral tilførsel.
Doksisyklin	Doksycylin® Doxilin® Oracea®	IV/PO	Kirurgisk profylakse, abdomen. Luftveier, bekken, spesielle indikasjoner (Mykoplasma, Klamydia, Borrelia). Biotilgjengelighet 100 % ved oral tilførsel.
Linezolid	Linezolid® Zyvoxid®	IV/PO	Alvorlige infeksjoner (gule og hvite stafylokokker, enterokokker ved resistens mot førstehåndsmidler). Biotilgjengelighet 100 % ved oral tilførsel.

Kategorisering av antibiotika: Norsk **AWaRe**

Bruk (**Access**) | Spar (**Watch**) | Reserve (**Reserve**)

Modellen er utviklet av WHO i 2017 og oppdateres hvert 2. år. Denne versjonen er utarbeidet av NSAS, versjon 1 - 2026.